

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Urszula Sara Zielińska

DAM-WMA.050.10.2024.VS
3563607.14126339.11411213
Warszawa, 14-01-2025

Dotyczy: interpelacji Pana Posła Marka Grabarczyka oraz Pana Posła Czesława Hoca w sprawie stanowiska Ministerstwa Klimatu i Środowiska wobec planów budowy nowego zbiornika retencyjnego, K10INT7116

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

proszę o przyjęcie poniższych informacji w odpowiedzi na pytania zawarte w interpelacji.

- 1. Czy wiceminister Urszula Zielińska nadal podtrzymuje swoje stanowisko wyrażane w interpelacji nr 13152, że inwestowanie w zbiorniki zaporowe jest najgorszym możliwym rozwiązaniem, jeżeli chodzi o kwestię ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy?**

Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) pracuje w oparciu o przepisy krajowe i unijne, a także najlepszą dostępną wiedzę naukową i techniczną. W związku z tym przestrzega w szczególności wymogów wynikających z Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim.

MKiŚ przyjmuje, że w zarządzaniu ryzykiem powodziowym należy brać pod uwagę tzw. opcję korzystniejszą środowiskowo – przed rozważeniem inwestycji mogących utrudnić osiągnięcie dobrego stanu wód.

Ponadto MKiŚ kieruje się w swoich działaniach, podejmowanych we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury (MI) oraz Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie (PGW WP), wytycznymi dotyczącymi stosowania szerokiego katalogu narzędzi najkorzystniejszych środowiskowo oraz prowadzenia wieloaspektowych analiz w tym zakresie, wymienionych w drugiej ze wskazanych Dyrektyw: „W planach zarządzania ryzykiem powodziowym szczególny nacisk powinno się położyć na zapobieganie, ochronę i przygotowanie. Aby rzeki miały więcej miejsca na rozlewanie bez tworzenia zagrożenia dla mienia i ludzi w okresach podniesionych stanów wód i zagrożenia powodziowego, plany te powinny uwzględniać utrzymywanie i/lub odnowę tarasów rozlewowych tam gdzie to geograficznie możliwe, a także środki zapobiegania szkodom związanym ze zdrowiem ludzkim, środowiskiem, dziedzictwem kulturowym i działalnością gospodarczą oraz środki minimalizujące tego rodzaju szkody. Powinno się okresowo dokonywać przeglądów obejmujących elementy planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz, w razie konieczności, aktualizować je, uwzględniając możliwy wpływ zmian klimatu na występowanie powodzi” (pkt 14 Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim).

Stąd odpowiednia alokacja środków w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat i Środowisko (FEnIKS) 2021-2027.

Dodatkowo MKiŚ identyfikuje się ze wskazówkami Parlamentu Europejskiego, zawartymi w Rezolucji 2024/2817(RSP). Ten organ „podkreśla (...) potrzebę dalszych pilnych inwestycji w zarządzanie powodzią i środki zapobiegania ryzyku, w tym w ulepszone systemy wczesnego ostrzegania, systemy monitorowania w czasie rzeczywistym, infrastrukturę zarządzania powodzią i rozwiązania oparte na naturze, a także długoterminowe inwestycje w zieloną i niebieską infrastrukturę, takie jak zapewnienie strumieniom i rzekom większej przestrzeni poprzez przywrócenie naturalnych terenów zalewowych i starych koryt rzek, terenów podmokłych i lasów oraz poprawę retencji wody poprzez przywrócenie krajobrazom funkcji gąbki”.

Dla MKiŚ ważne są też słowa jednostek naukowych, w szczególności Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej (JRC). Eksperti zaznaczają wyraźnie, że „redukcja szczytowej fali kulminacyjnej dzięki obszarom retencyjnym wykazuje duży potencjał zmniejszenia skutków [powodzi – przypisek MKiŚ] w sposób optymalny. Umożliwiają one również przywrócenie naturalnego funkcjonowania obszarów zalewowych, poprawiając w ten sposób jakość ekosystemu”¹.

2. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska uważa, że renaturyzacja rzek i ochrona torfowisk powinna stanowić podstawę polityki ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy? Jeśli tak, to w jaki sposób decyduje rząd o budowie nowego zbiornika retencyjnego wpisuje się w te założenia?

Polityka ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy należy do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, tj. Ministra Infrastruktury, tym samym to Minister Infrastruktury określa potrzeby i priorytety inwestycyjne mające wypełnić cele zamierzone w tych obszarach.

Niezależnie od powyższego, w ramach przygotowania do realizacji programu FEnIKS 2021-2027, Minister Infrastruktury wskazał w 2023 r. inwestycje strategiczne do finansowania z tego programu. Propozycje projektów obejmują działania dotyczące renaturyzacji cieków wodnych – 12 projektów, oraz inwestycje w urządzenia wodne i infrastrukturę towarzyszącą, służącą zmniejszeniu skutków powodzi i suszy – 13 projektów. Świadczy to o priorytetowym traktowaniu zarówno działań renaturyzacyjnych, jak i inżynierskich w zakresie ochrony zasobów wodnych oraz przeciwdziałaniu skutkom powodzi i suszy.

Zarządzanie ryzykiem powodziowym, w tym zapewnienie infrastruktury krytycznej, zwiększenie możliwości retencyjnych i renaturyzacja cieków wodnych jest jednym z działań adaptacyjnych uwzględnionych w SPA2020², w kierunku działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu. Ma ono na celu usprawnienie funkcjonowania sektora w warunkach zarówno nadmiaru jak i niedoboru wody. Zaproponowane działania mają zapewnić usprawnienie systemu gospodarowania wodami w Polsce, ułatwić dostęp do wody dobrej jakości, ograniczyć negatywne skutki suszy i powodzi, pozwolić na poprawę i utrzymanie dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych (w tym prowadzenie działań polegających na ochronie wód śródładowych przed eutrofizacją) oraz poprawić bezpieczeństwo i efektywność ekonomiczną gospodarki wodnej. Zasięg proponowanych działań obejmuje teren całego kraju. **Ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla**

¹ Dottori F, Mentaschi L, Bianchi A, Alfieri L and Feyen L, Adapting to rising river flood risk in the EU under climate change, EUR 29955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-12946-2, doi:10.2760/14505, JRC118425.

² Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

środowiska przyrodniczego i najbardziej efektywnie ekonomicznie rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej. Wdrażając działania należy zwrócić szczególną uwagę zarówno na tereny zagrożone powodzią (doliny rzek, obszary górskie i podgórskie), obszary o wzmożonych potrzebach wodnych (wielkopolskie, opolskie, łódzkie) oraz te charakteryzujące się niedoborem wód (mazowieckie i świętokrzyskie).

Pragnę również wspomnieć, że w związku z wejściem w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/8692³, państwa członkowskie podjęły obowiązki związane z odbudową zasobów rzecznych i lądowych (art. 4 *Odbudowa ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i słodkowodnych* oraz art. 9 *Odbudowa naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji powiązanych równin zalewowych*). Z tego powodu wszystkie kraje wspólnoty podjęły prace w kierunku przygotowania Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych (KPOZP). Jednym z elementów tego planu będzie odbudowa i renaturyzacja rzek poprzez usuwanie zbędnych i niefunkcjonujących barier na ciekach. Odbudowa ta powinna być realizowana poprzez identyfikację środków niezbędnych do poprawy naturalnych funkcji rzek i utrzymanie naturalnej łączności rzek – w powiązaniu z obszarami zalewowymi. Odbudowa i ochrona ekosystemów w ramach przygotowywanego w MKiŚ KPOZP będzie przybliżać Polskę do kształtowania lepszego stanu środowiska, ograniczenia skutków powodzi i susz, a także zwiększenia różnorodności biologicznej.

Dodatkowo trwają prace nad strategią ochrony mokradel w Polsce. Strategia ta, oprócz identyfikacji problemów ekosystemów mokradłowych, dostrzega również potrzebę realizacji usług ekosystemów mokradłowych tj. akumulacja węgla czy kształtowanie stosunków wodnych zapobiegających klęskom żywiołowym i sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Wdrożenie założeń KPOZP i strategii ochrony mokradel wskazuje na kontynuowanie kierunku pozwalającego na osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego polskich rzek.

3. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska popiera plany utworzenia nowego zbiornika retencyjnego na terenie gmin Szczurowa i Koszyce? Proszę o stanowisko Ministerstwa w tej sprawie.

MKiŚ nie dysponuje materiałami dotyczącymi planów budowy wskazanego zbiornika, inwestycja nie została zgłoszona do finansowania w ramach FEnIKS. Podkreślić należy, że przedsięwzięcia polegające na tworzeniu nowych zbiorników retencyjnych podlegają wymogowi ustawowemu poddania ich ocenie oddziaływania na środowisko przez właściwy organ administracji publicznej – zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Z wyrazami szacunku

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.

³ Dz. Urz. UE L 1991 z 29.7.2024 r., str.1.